

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาถึงลักษณะและความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านที่มีความสนใจ เนื้อหาประเภทใดมากที่สุด สถานที่ผู้อ่านไปอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อติดตามข่าวสารที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเป็นประจำหรือไม่ เพราะถ้าผู้อ่านที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมากก็ย่อมจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน เป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องตามโครงการป้องกันและแก้ไขการลืมนหนังสือของกองการศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ และผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงเนื้อหาในการทำหนังสือพิมพ์เพื่อการศึกษาให้ดีขึ้น ให้ตรงตามความต้องการของผู้อ่าน ตลอดจนการพิจารณาจัดหาหนังสือที่ผู้อ่านต้องการเพิ่มในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

การวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งงานวิจัยออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ลักษณะการอ่านหนังสือพิมพ์และการใช้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ เนื้อหาหนังสือพิมพ์รายวันของผู้อ่านในหมู่บ้านจังหวัดพะเยา

จากนั้นนำแบบสอบถามไปส่งตัวอย่างกับประชากรในจังหวัดพะเยา โดยแยกประชากรออกเป็น 2 พวก คือ คณะกรรมการและชาวบ้าน รวมทั้งหมด 1,000 คน จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำนวน 100 หมู่บ้าน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม รอยละ 75.63 เป็นเพศชาย รอยละ 22.37 มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี , รอยละ 54.86 มีอาชีพทางการเกษตร และ รอยละ 81.49 ออกจากโรงเรียนแล้ว และสำเร็จการศึกษาระดับ ป.1 - ป.4
2. สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาอยู่ รอยละ 6.53 กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมศ.1 ถึง มศ. 3 รองลงมา รอยละ 2.89 กำลังศึกษาอยู่ในชั้น มศ.4 - มศ.6
3. ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่จะอาศัยห่างจากที่อ่านหนังสือพิมพ์ไม่เกิน 100 เมตร รองลงมาคือระยะทางระหว่าง 100 - 500 เมตร และผู้อ่าน รอยละ 71.50 จะอ่านหนังสือพิมพ์ในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
4. ผู้อ่านในหมู่บ้านจะไปอ่านหนังสือพิมพ์ในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านบ่อย ๆ แต่ไม่ทุกวัน และเวลาในการไปอ่านไม่แน่นอนแต่แคว่เวลาว่าง และส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการอ่านประมาณ 21 - 30 นาที
5. การอ่านหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านส่วนใหญ่จะอ่านพวกหัวข่าว และข่าวกิตตามอย่างละเอียด เมื่ออ่านแล้วผู้อ่านจะเชื่อข่าวนั้นเพียงครั้งเดียว สำหรับข่าวหรือคอลัมน์ที่ผู้อ่านสนใจเป็นพิเศษ ผู้อ่านจะกลับมาอ่านข่าวนั้นซ้ำอย่างละเอียดและติดตามอ่านการวิจารณ์ข่าวนั้นในหนังสือพิมพ์รายวันต่อไป
6. สำหรับแหล่งข่าวที่ประชาชนในหมู่บ้านได้รับโดยละเอียดมากที่สุด รอยละ 62.72 จากหนังสือพิมพ์ รองลงมา รอยละ 28.36 จากวิทยุ
7. เมื่อผู้อ่านไปใช้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน รอยละ 48.97 จะพบหนังสือพิมพ์ใหม่ล่าสุดทุกครั้ง รอยละ 47.14 จะพบหนังสือพิมพ์ใหม่บาง ไม่พบบางและหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่าน รอยละ 77.90 ในหมู่บ้านชอบอ่านมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
8. ผู้อ่านส่วนใหญ่ต้องการเอกสารเกี่ยวกับการเกษตรและหนังสือความรู้ทั่วไปเพิ่มเติมในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

9. ผู้อ่าน รอยละ 60.19 อยากอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน เพราะอยากรู้ข่าวต่าง ๆ และถาทางราชการส่งหนังสือโทรเลขผู้อ่านจะออกเงินซื้อกันเองและขอจากหน่วยงานและที่ต่าง ๆ มาเพิ่มเติม ในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
10. ผู้อ่าน รอยละ 35.15 จะช่วยดูแลรักษาหนังสือพิมพ์ในที่อ่านหนังสือพิมพ์ รอยละ 27.03 ช่วยดูแลรักษาความสะอาดภายในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน นอกนั้นจะช่วยซ่อมแซมที่อ่านหนังสือพิมพ์ให้มีสภาพดี และช่วยปลูกต้นไม้ ดอกไม้ตามลำดับ
11. ผู้ที่เคยเขียนจดหมายไปตามปัญหาต่าง ๆ กับหนังสือพิมพ์รายวันส่วนใหญ่จะถามปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สุขภาพอนามัย กฎหมาย การเมืองการปกครอง ตามลำดับ และคำตอบที่ได้รับส่วนใหญ่จะได้รับคำตอบทางหน้าหนังสือพิมพ์
12. เกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้อ่าน สนใจอ่านเกี่ยวกับข่าวในพระราชสำนักมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข่าวการเมืองในประเทศ ข่าวเกี่ยวกับการเกษตรภายในประเทศ ข่าวการศึกษา ข่าวเศรษฐกิจภายในประเทศ ข่าวเกี่ยวกับกีฬาอากาศ ตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ข่าวบริการสาธารณสุข และข่าวกีฬา ตามลำดับ
13. ส่วนข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมต่าง ๆ ข่าวความเคลื่อนไหวของคนดังในสังคม ข่าววิทยาศาสตร์และสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ตอบปัญหาทั่วไปที่ผู้อ่านถาม คอลัมน์เกี่ยวกับสารคดี คอลัมน์เกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ และคอลัมน์เกี่ยวกับบทความต่าง ๆ ผู้อ่านให้ความสนใจในระดับปานกลาง
14. สำหรับคอลัมน์พยากรณ์เกี่ยวกับโชคชะตาและหมอดู ข่าวเกี่ยวกับไสยศาสตร์และเรื่องอภินิหารต่าง ๆ คอลัมน์ตอบปัญหาหัวใจ ข่าวเกี่ยวกับแฟชั่น การแต่งกายและความงาม ผู้อ่านให้ความสนใจน้อย และให้ความสนใจ ข่าวเกี่ยวกับภูมิภาคน้อยที่สุด
15. ผู้สนใจข่าวในพระราชสำนักส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี และอายุ 40 ปีขึ้นไปและส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรและสำเร็จการศึกษาระดับป.1-ป.4 ส่วนผู้ที่สนใจข่าวในพระราชสำนักที่กำลังศึกษาอยู่ส่วนใหญ่ก็ศึกษาอยู่ชั้น มศ.1 ถึง มศ. 3 และ มศ. 4-5 ตามลำดับ

16. ผู้สนใจชาวการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 20 - 24 ปี และ 40 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร รองลงมา ได้แก่ผู้มีอาชีพค้าขายและรับราชการ ส่วนใหญ่ออกจากโรงเรียนแล้ว และสำเร็จการศึกษาระดับ ป.1 - ป.4, ป.5 - ป.7 และสูงกว่า มศ.6 ตามลำดับ สำหรับผู้สนใจชาวการเมืองที่กำลังศึกษาอยู่ ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้น มศ.1 - มศ.3 และ มศ.4 - มศ.6

17. ผู้ที่สนใจชาวเกี่ยวกับการเกษตรภายในประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอาชีพทางการเกษตรกรรม มีอายุ 40 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาระดับชั้น ป.1 - ป.4

18. ผู้ที่สนใจชาวเกี่ยวกับการศึกษา ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี มีอาชีพเกษตรกรและรับราชการและผู้สนใจชาวการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น มศ.1 - มศ.3

19. ผู้สนใจชาวอาชญากรรมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 20 - 24 ปี และ 40 ปีขึ้นไป มีอาชีพเกษตรกรและรับราชการ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับ ป.1 - ป.4 , ป.5 ถึง ป.7 และ มศ. 1 - มศ.3 ตามลำดับ

20. ผู้สนใจคอลัมน์ครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี และ 20 - 24 ปี มีอาชีพเกษตรกรและค้าขาย ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับ ป.1 - ป.4 และ ป.5 - ป.7

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากชีวิตความเป็นอยู่และประเพณีในชนบท ผู้หญิงมักยินยอมให้ผู้ชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นในการตอบแบบสอบถาม ผู้หญิงส่วนใหญ่จึงไม่ยอมตอบแบบสอบถามและพยายามให้ผู้ชายเป็นผู้ตอบแทน และอีกประการหนึ่ง ผู้หญิงส่วนใหญ่จะอยู่กับบ้าน เพราะมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับงานบ้าน จึงไม่ค่อยออกไปอ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเช่นผู้ชายส่วนใหญ่

2. อาชีพหลักของประชาชนในภาคเหนือ คือ ทำการเกษตร ดังนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จึงมีอาชีพเกษตรกรกรรม และส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาระดับ ป.1 - ป.4 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ ส่วนใหญ่เมื่อสำเร็จการศึกษภาคบังคับแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาอื่น ๆ ดังนั้นการจัดหนังสือพิมพ์รายวันไปยังหมู่บ้านในชนบทเป็นสิ่งดี เพราะเป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องแก่ประชาชน และเป็นการป้องกันและแก้ไขการล้มหนังสือของประชาชนเป็นการให้การศึกษาออกโรงเรียนที่ตรงกับความต้องการของประชาชน เพราะจากการวิจัย จะเห็นได้ว่าประชาชนให้ความสนใจไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์ในอัตราสูง และสังเกตได้ว่าผู้ที่ไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ห่างจากที่อ่านหนังสือพิมพ์ไม่เกิน 100 เมตร หรือระหว่าง 100-500 เมตร ดังนั้น ถ้ากองการศึกษาผู้ใหญ่จะจัดสรรงบประมาณในการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านให้ทั่วถึงและมากขึ้นก็จะเป็นสิ่งที่ดี เพราะประชาชนในหมู่บ้านจะได้รับข่าวสารได้ทันเวลาที่และเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์มากขึ้น เพราะถ้าสามารถสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเพิ่มขึ้น และไกลกับที่อยู่อาศัยของประชาชนในหมู่บ้านก็จะทำให้ประชาชนไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์มากขึ้น เพราะไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทาง

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าผู้ที่ไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์จะพบหนังสือพิมพ์ใหม่ล่าสุดทุกครั้งใกล้เคียงกับผู้ไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์แล้วพบหนังสือพิมพ์ใหม่ล่าสุดบาง ไม่พบบาง ในกรณีที่ผู้อ่านไปอ่านหนังสือพิมพ์แล้วไม่พบหนังสือพิมพ์ใหม่จะทำให้ผู้อ่านเบื่อและไม่อยากไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเปล่าในการลงทุน คณะกรรมการผู้ดูแลเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือพิมพ์ควรที่จะติดตามการส่งหนังสือพิมพ์ให้มีการส่งอย่างสม่ำเสมอและสำหรับผู้อ่านส่วนใหญ่ที่ต้องการเอกสารเกี่ยวกับการเกษตรและหนังสือความรู้ทั่วไปนั้น เป็นสิ่งจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่ทางการควรที่จะจัดหาหนังสือที่ผู้อ่านต้องการส่งไปยังที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ความต้องการของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านอยากมาไปรษณีย์ที่อ่านหนังสือพิมพ์มากขึ้น และการที่มีผู้อ่านหนังสือพิมพ์โดยรัฐมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์เคลวินิวส์นั้น เป็นเพราะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ฯ และชาวบ้านเป็นผู้คัดเลือกที่จะไปรษณีย์ที่หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมิใช่เป็นเพราะยอดจำหน่ายสูง

4. จากการวิจัย จะเห็นได้ว่าผู้อ่านส่วนใหญ่ให้ความสนใจเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันเกี่ยวกับข่าวในพระราชสำนักมากที่สุด ส่วนข่าวอื่น ๆ ผู้อ่านให้ความสนใจปานกลาง และสนใจน้อยในบางข่าว ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จประพาสทางภาคเหนือบ่อยครั้ง และทั้งสามพระองค์ทรงใกล้ชิดและทรงให้ความเป็นกันเองกับประชาชนมาก พระองค์ทรงเป็นศูนย์กลางโครงการเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในภาคเหนือมาช้านาน ดังนั้นความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้ประชาชนให้ความสนใจและติดตามข่าวในพระราชสำนักมาตลอด เพื่อต้องการทราบเกี่ยวกับข่าวในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระราชวงศ์ทุกพระองค์

5. จากการเปรียบเทียบผลการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์หมู่บ้านในต่างประเทศกับที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในประเทศไทย ในแง่การให้ความรู้แก่ประชาชน จากการวิจัยในประเทศแทนซาเนีย ในอาฟริกา หนังสือพิมพ์หมู่บ้านจะช่วยให้ประชาชน - ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในด้านอาชีพ สุขภาพอนามัย และสังคม ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังนั้นถ้าจะเปรียบเทียบผลการวิจัยในประเทศไทย จะเห็นได้ว่า ประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านให้ความสนใจเกี่ยวกับความรู้ทางเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนในภาคเหนือ และประชาชนให้ความสนใจครอบคลุมปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ สุขุมไพเราะประชาชนที่เฝ้าที่อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและสุขภาพอนามัย เช่นเดียวกัน

สำหรับผลการวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย สำนักข่าวสารอเมริกันตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ในปี 2512 80% ของชาวบ้านที่สูมตัวอย่างมาโดยปกติแล้ว ไม้อ่านหนังสือเลย แม่เตครูและผู้นำหมู่บ้านจะอ่านเป็นครั้งคราวเท่านั้น และจากการวิจัยของบริษัทเคมาร์ พบว่า 63% ของประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกฉบับเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขการล้มหนังสือของประชาชนในชนบทที่อยู่นอกเขตเทศบาล ทางกองการศึกษาผู้ใหญ่จึงควรจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคอื่น ๆ ให้มากขึ้น

ขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้วิจัยคาคาผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการผู้เกี่ยวข้องที่
 อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ทำให้ทราบถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการให้การศึกษาอบรมแก่
 ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว เป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องเพื่อป้องกันและแก้ไขการล้มหนังสือของ
 ประชาชนและทำให้ทราบความต้องการ เนื้อหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ประชาชนสนใจและต้องการ
 จากหนังสือพิมพ์และเพื่อเป็นแนวทางในการนำหนังสือพิมพ์มาช่วยในการศึกษานอกระบบให้ใกล้เคียงเต็มที่
 ผู้วิจัยมีขอเสนอแนะบางประการ ดังนี้

ขอเสนอแนะสำหรับบางภาคหนังสือพิมพ์

1. เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านชอบอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมาก ดังนั้นผู้ทำหนังสือ
 พิมพ์ควร จะเพิ่มเนื้อหาที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการของประชาชน เช่น ความรู้ในด้านเกษตร การศึกษา
 เศรษฐกิจและคอลัมน์เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เพราะความรู้เหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้เพิ่มขึ้น ทำให้
 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นเป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องแก่ประชาชนที่
 ตรงตามความต้องการ และสนใจของประชาชน
2. หนังสือพิมพ์ควรลดข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรม เรื่องอภินิหารมหัศจรรย์ต่าง ๆ ตลอดจน
 ข่าวเกี่ยวกับแพ้นกการแต่งกายและความงามในนอยดง เพื่อจะได้เนื้อที่เพิ่มสำหรับให้ความรู้ด้านวิชาการ
 ต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงแก่ผู้อ่านและตรงตามความสนใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวันส่วนใหญ่
3. หนังสือพิมพ์ควรเสนอข่าวที่ถูกต้องเป็นจริงมากขึ้น เพราะข่าวที่ถูกต้องเป็นจริงจะเป็น
 ประโยชน์แก่ผู้อ่านมากเป็นการเพิ่มความรูความสนใจสภาพแวดล้อมในสังคมที่เป็นจริงให้ประชาชนได้
 ทราบและก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อหนังสือพิมพ์

ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทอานหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

1. จากผลการวิจัยผู้อ่านในหมู่บ้านส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ดังนั้นทางคณะกรรมการของรัฐบาลควรจัดหาทางขอความร่วมมือกับหนังสือพิมพ์ในการเพิ่มเนื้อหาที่น่าสนใจ และสุภาพอนามัยในหน้าหนังสือพิมพ์ให้มากขึ้น
2. เจ้าหน้าที่รัฐบาลควรออกไปเยี่ยมเยียนที่อานหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาที่ เช่นปัญหาหนังสือพิมพ์ไม่ถึงที่อานหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน การซ่อมแซมที่อานหนังสือพิมพ์ให้ดีขึ้น ฯลฯ
3. เจ้าหน้าที่รัฐบาลควรพยายามจัดที่อานหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านให้ทั่วถึงมากขึ้น เพราะจะทำให้ประชาชนได้รับความรู้อย่างกว้างขวาง
4. เจ้าหน้าที่รัฐบาลควรพยายามปรับปรุงระบบการส่งหนังสือพิมพ์ของทางราชการ เช่น หนังสือพิมพ์สารคดีใหญ่ ไปยังที่อานหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านทุกแห่ง และหนังสือพิมพ์ของทางราชการควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกษตรและอาชีพอื่น ๆ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงด้านสุขภาพอนามัยให้มากขึ้น เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน และจะทำให้ผู้อ่านสนใจหนังสือพิมพ์ของทางราชการมากขึ้น
5. เจ้าหน้าที่รัฐบาลควรจัดหาหนังสือเกี่ยวกับเด็ก เช่น หนังสือสำหรับเด็ก, ความรู้ทั่วไปสำหรับเด็ก ตลอดจนนิทาน การสนับสนุนให้ที่อานหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านบางเพราะจะทำให้เด็กอยากไปอานหนังสือในที่อานหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเป็นการปลูกฝังให้เด็กรักการอานตั้งแต่เล็ก ๆ
6. รัฐบาลควรจัดตั้งที่อานหนังสือพิมพ์ในชนบทให้เพิ่มมากขึ้น และควรจจะอยู่ในย่านชุมชนให้เพียงพอทั่วถึงทุก ๆ ตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุก ๆ คน ได้มีโอกาสรับข่าวสาร และความรู้เท่าเทียมกัน การสร้างที่อานหนังสือพิมพ์ในชนบทน้อยเกินไป จะทำให้ผู้อ่านไม่สามารถเดินทางในระยะทางไกล เพื่อมาอานหนังสือพิมพ์ได้
7. รัฐบาลควรปรับปรุงระบบการขนส่ง และการไปรษณีย์ให้ความสะดวกเพิ่มขึ้น เพื่อให้การขนส่งหนังสือพิมพ์ไปสู่ชนบทได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

8. รัฐบาลควรจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบต่อการดำเนินการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านให้ทั่วถึงมากขึ้น

9. ทางเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือพิมพ์ควรจะมีการเรียกคณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานในที่อ่านหนังสือพิมพ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปีละ 1 ครั้ง หลังจากคณะกรรมการที่เข้ารับการอบรมแล้วควรจะให้คณะกรรมการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเรียกชาวบ้านมา รับฟัง เกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการบริหารงานเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือพิมพ์ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้อ่านที่เข้าไปใช้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

1. ในการอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับ ควรอ่านเนื้อหาข่าวโดยละเอียดและใช้วิจารณญาณคว้าวาข่าวนั้นถูกต้อง เป็นจริงหรือมีการบิดเบือนเกินความจริงหรือไม่ วิธีการที่ดีที่สุดว่าข่าวนั้นจะเป็นจริงหรือไม่ ก็ควรอ่านข่าวนั้นในหนังสือพิมพ์อื่นด้วยแล้วนำมาเปรียบเทียบดูว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ หรือมีข้อเท็จจริงต่างกันอย่างไรบ้าง และควรติดตามข่าวที่เสนอในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันฉบับนั้นในวันต่อไป

2. ผู้อ่านควรที่จะเลือกอ่านข่าวที่มีสาระและประโยชน์ต่ออาชีพและความเป็นอยู่ของตนเองให้มากที่สุด ควรเลือกอ่านบทความ สารคดีทางวิชาการให้มากที่สุด

3. ผู้อ่านควรให้ความร่วมมือในการเข้าประชุม เพื่อปรึกษาหารือในการจัดการปรับปรุงที่อ่านหนังสือพิมพ์ และวิธีการใช้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ในการที่ใช้เป็นแหล่งความรู้ในการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ